

Mērķis: pilnveidot skolēnu zināšanas un izpratni par daudzvalodību Eiropas Savienībā un latviešu valodu kā vienu no Eiropas Savienības oficiālajām valodām

Informācija skolotājam

2024. gadā aprit 20 gadi, kopš Latvija pievienojusies Eiropas Savienībai (ES). ES, sekojot moto „Vienota dažādībā”, sadarbojas 27 demokrātiskas valstis. Cieņa pret atšķirīgām valodām tiek īstenota, ievērojot daudzvalodības principu. Dalībvalstīs runātās valodas ir būtiska ES kultūras mantojuma daļa. Daudzvalodība tiek atbalstīta gan ES īstenotajās programmās, gan tās iestāžu darbā. Daudzvalodības politikas mērķi ir

- sazināties ar iedzīvotājiem viņu dzimtajā valodā,
- saglabāt Eiropas valodu daudzveidību,
- veicināt valodu apguvi Eiropā.

ES ir 24 oficiālās valodas: angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valoda.

Latviešu valodas aģentūras izstrādātais mācību nodarbības plāns ietver gan bagātīgu izziņas informāciju (darba lapas skolēniem), gan nodarbības aprakstu (ieteikumus darbam ar tekstu, uzdevumus zināšanu nostiprināšanai, idejas diskusijām klasē, metodiskos paņēmienus līdzšinējo zināšanu papildināšanai un viedokļa formulēšanai). Nodarbības plāns ir piemērots ne tikai latviešu valodas stundām.

Vecumposms: 7.–12. klase

Ilgums: divas mācību stundas

Nepieciešamie resursi: darba lapu kopa katram skolēnu pārim, iespēja piekļūt izziņas resursiem tīmeklī

Izmantotie avoti

1. Apsekojuma „Pieaugušo izglītība” rezultāti. Centrālā statistikas pārvalde, 2023.
Pieejams: https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2023-10/Nr_08_Apsekojuma_Pieauguso_izglitiba_rezultati_2022_%2823_00%29_LV.pdf
2. Eiropas Savienības Pamattiesību harta. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016P/TXT>
3. Foreign language learning statistics. Pieejams: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Foreign_language_skills_statistics
4. Valodas, daudzvalodība, valodu lietojums. Pieejams: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages_lv

Papildu materiāli izziņai

1. Daudzvalodība Eiropas Parlamentā. Pieejams: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/lv/organisation-and-rules/multilingualism>
2. Spēle „Daudzveidīgā Eiropa”. Pieejams: https://latvia.representation.ec.europa.eu/dzive-darbs-studijas/macibu-materiali-un-projekti/vitamins-es/pamatskola-un-vidusskola_lv
3. Video „20 gadi Eiropas Savienībā: Latvija un latviešu valoda”. Latviešu valodas aģentūra, 2024.
Pieejams: <https://youtu.be/mt4P8vZjJEI>

Nodarbības apraksts

Aktualizācija

1. Nodarbību uzsākot, skolotājs sauc skaitļus un mudina skolēnus atšifrēt to nozīmi: 2004. (gads, kurā Latvija pievienojās ES), 27 (ES dalībvalstu skaits), 12 (zvaigžņu skaits ES karogā), 1. (1. maijs – datums, kurā Latvija pievienojās ES), 24 (ES oficiālo valodu skaits).
2. Skolēni tiek iepazīstināti ar nodarbības tēmu, un skolotājs lūdz skolēniem ar paceltu īkšķi parādīt, cik daudz viņi zina par šo tēmu. Uz augšu pacelts īkšķis apliecina ļoti labas zināšanas, uz leju vērsts – vājas zināšanas. Skolotājs pasaka nodarbības mērķi, kā arī nosauc un izskaidro nodarbībā nozīmīgus jēdzienus: *valsts valoda*, *bilingvisms* jeb *divvalodība* un *multilingvisms* jeb *daudzvalodība*.

Apjēgšana

1. Skolēni sadalās pāros, saņem darba lapu kopu un sāk darbu pie 1. uzdevuma. Skolēni paši izvēlas, ar kuru 1. uzdevuma daļu katrs iepazīsies, izvērtējot līdz šim zināmo un jauno informāciju, kā arī atzīmējot, ko vēlētos izziņāt sīkāk. Pēc individuāla darba ar tekstu skolēni pārstāsta viens otram tekstā ietverto informāciju, kā arī pievēršas faktiem, kas atzīmēti ar jautājuma zīmi, – sākumā aktualizējot zināmo informāciju, tad meklējot informāciju tīmeklī.
2. 1. uzdevuma teksts ietver statistiku par Latvijas sabiedrības svešvalodu prasmēm, tāpēc svarīgi šo jautājumu pārrunāt arī ar skolēniem, veicot aptauju klasē. Aptaujai var izmantot iepriekš sagatavotu tiešsaistes anketu: skolēni nosauc svešvalodas, ko pārvalda, tad notiek aptauja – cik skolēnu prot katru no valodām. Pēc aptaujas tiek secināts – vai un kādā mērā uz konkrēto klasi ir attiecināms ES mērķis „Dzimtā valoda + 2”, kas paredz, ka ikviens papildus dzimtajai valodai prastu vismaz divas svešvalodas. Iegūtie dati tiek pārrunāti, noskaidrojot arī galvenos iemeslus, kas mudina skolēnus apgūt svešvalodas.
3. Ja nodarbībai ir atvēlēts vairāk laika, skolēni pāros izspēlē spēli „[Daudzveidīgā Eiropa](#)”, kas ļauj pilnveidot zināšanas par visām ES dalībvalstu valodām.

Nostiprināšana

1. Lai nostiprinātu zināšanas, skolēni pāros pilda darba lapu 2., 3. un 4. uzdevumu.
  - Pēc 2. uzdevuma izpildes klasē tiek pārbaudītas pareizās atbildes (par katru pareizu atbildi – viens punkts). Desmit punktus ieguvušie skolēni tiek uzslavēti.
  - Pēc 3. uzdevuma izpildes klasē tiek veidota kopīga domu karte, kas ietver skolēnu pāru atbildes.
  - Pēc 4. uzdevuma izpildes klasē tiek organizēta diskusija. Diskusiju rosinām veidot, izmantojot metodi „Balsojums ar kājām”. Vienā klases pusē nostājas skolēni, kas izvēlējušies tēzi a, otrā – tie, kas izvēlējušies tēzi b. Katra puse sauc vienu argumentu, pamatojot savu izvēli. Svarīgi ir uzklaut visus viedokļus, precizēt tos un skolēnus mudināt pārdomāt, vai pēc visu argumentu uzklauti viņi joprojām piekrīt savai sākotnēji izvēlētajai tēzei vai varbūt otras grupas argumenti ir pārliecinājuši mainīt domas. Diskusija noslēdzas, kad izskanējuši un pārrunāti abu pušu argumenti, secinot, ka par ikvienu nozīmīgu jautājumu sabiedrībā var būt atšķirīgi viedokļi, taču mūsu uzdevums ir stiprināt latviešu valodu – Latvijas valsts valodu un ES oficiālo valodu.
2. Nodarbības noslēgumā katrs skolēns individuāli definē un nosauc viņam svarīgāko nodarbībā izskanējušo tēzi, domu vai faktu. Ja laiks atļauj, skolēnu teikto var ierakstīt domu mākonī, kas tiek parādīts uz ekrāna. Laika trūkuma gadījumā skolēni savus secinājumus var sarakstīt uz līmlapiņām un nolasīt tikai dažas no tām.

Veiksmi!

Izglītības un zinātnes
ministrija

LATVIJA
ES 20

Latviešu valodas
aģentūra

2. UZDEVUMS (atbildes)

Izvērtējiet apgalvojumus par 1. uzdevumā ietverto informāciju un atzīmējiet, vai apgalvojums ir patiess vai aplams.

	Apgalvojums	Patiess	Aplams
1.	ES moto ir „Vienota dažādībā”.	✓	
2.	ES tiek īstenota bilingvisma valodas politika.		✓
3.	Viens no daudzvalodības politikas mērķiem ir saglabāt Eiropas valodu daudzveidību.	✓	
4.	Latviešu valoda ir viena no ES oficiālajām valodām kopš 2014. gada.		✓
5.	Daudzvalodības princips ir nostiprināts Satversmē.		✓
6.	Eiropas Parlamenta deputāti Parlamentā drīkst uzstāties tikai angļu valodā.		✓
7.	Iniciatīva „Dzimtā valoda + 2” paredz vismaz divu svešvalodu apguvi no 18 gadu vecuma.		✓
8.	Vairāk nekā 68 % Latvijas iedzīvotāju prot vismaz divas svešvalodas.	✓	
9.	Tekstam pievienotajā fotogrāfijā ir redzamas angļu un itāļu valodas tulces.	✓	
10.	Latvijas jauniešu vidū populārākā svešvaloda ir angļu valoda.	✓	